

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА СТРАТЕГІЧНИХ СТУДІЙ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач випускової кафедри

 Ніна РЖЕВСЬКА

« 07 » / 06 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 291 «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ
СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ»

**Тема: «ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ ПОЛІТИКИ
КИТАЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ»**

Виконавець: здобувач вищої освіти 4 курсу, 409 групи, Іванова Анастасія
Олександрівна

Керівник: д.політ.н., проф., завідувач кафедри міжнародних відносин та
стратегічних студій Ржевська Ніна Федорівна

Нормоконтролер:



Ніна РЖЕВСЬКА

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	6
1.1. Концептуальний вимір понять «інформаційні технології», «мікросхеми», «штучний інтелект»	6
1.2. Штучний інтелект у прийнятті зовнішньополітичних рішень	9
1.3. Мікро-чіпи та штучний інтелект у провокації третьої світової війни	13
РОЗДІЛ 2 МІСЦЕ ТА РОЛЬ КИТАЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ І «ТАЙВАНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ» НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ	16
2.1. Вплив Тайваню та тайванських технологій на світовій політиці	16
2.2. «Тайванська проблема» в міжнародних відносинах	23
2.3. Інтереси та можливості основних учасників конфлікту (Китаю, Тайваню, США)	31
РОЗДІЛ 3 ОСНОВНІ СЦЕНАРІЇ ВИРІШЕННЯ «ТАЙВАНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ» В КОНТЕКСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	34
3.1. Перспективи перебігу подій у Китайській республіці	34
3.2. Сценарний аналіз вирішення «тайванської проблеми»	40
3.3. Підходи до формування міжнародної підтримки для Китайської Республіки	42
ВИСНОВКИ	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48

ВСТУП

Актуальність дослідження. Інформаційні технології – це система методів, процесів та способів застосування обчислювальної техніки і систем зв'язку, що використовуються для створення, пошуку, збору, зберігання, обробки, перетворення та передачі інформації з метою заощадження наших ресурсів, ефективної організації діяльності суспільства.

Мікросхеми – це електронний мозок сучасності. Вони присутні практично в усіх електронних пристроях, а Китайська Республіка є одним із головних виробників мікросхем (мікро-чипів) у світі.

Штучний інтелект допомагає спільнотам прискорити процес пошуку інформації, його роль та вплив надзвичайно швидко зростає, змінюючи різні сфери життя та створюючи нові виклики. Важливо рахуватися з використанням розумної машини не тільки при ухваленні простих рішень (рішення, що стосуються виконання повторюваних задач), а й у прийнятті зовнішньополітичних рішень, що потребує аналізу великих масивів даних, ситуацій, з приводу яких їх ухвалюють, ураховуючи контекст зовнішньополітичних відносин.

Китайська Республіка (Тайвань) – острівна держава у південній частині Східної Азії. Як відомо, Тайвань вважається провінцією Китаю, країною з обмеженим міжнародним визнанням. Традиційна європейська назва – Формоза «прекрасний острів», що дивує відвідувачі цієї країни своєю дивовижною природою, водоспадами, пляжами, екзотичною кухнею, історичними пам'ятками культури, мистецтва та, що є знаменно, IT-технологіями.

Тайвань – президентсько-парламентська республіка. Станом на 2024 рік дипломатичні відносини встановлені із 12 державами світу, переважно – дрібними країнами Тихого океану та Латинської Америки, а також Святим Престолом (Ватиканом).

Китайська Республіка була єдиним міжнародно визнаним представником Китаю до 1949 року, а також була членом-засновником ООН і постійним членом Ради Безпеки. У 1971 році Тайвань поступився місцем в ООН

Китайській Народній Республіці, і до нині, світова спільнота офіційно визнає юрисдикцію КНР як над материковим Китаєм, так і над Тайванем.

Розвиток інформаційних технологій, вироблення мікро-чипів, застосування штучного інтелекту відіграють велике значення в сучасному світі. Безумовно, вони не тільки полегшують життя кожного громадянина, але й можуть активно використовуватися при наукових дослідженнях, а також виступати інструментами протиборства між державами. Тому, **«хто володіє інформацією, той володіє світом»** цей вислів належить Натану Ротшильду, а крилатим він став після того, як його процитував Вінстон Черчилль. Нині існує два полюси влади та впливовості - США та КНР. І однією з невирішених проблем у зовнішньо-політичному просторі, яка має серйозні наслідки, залишається «тайванська проблема». Де саме, Китайська Республіка має знання про ті технології.

Метою роботи є визначення місця інформаційних технологій у формуванні політики Китайської Республіки, їхній вплив на різні сфери життя суспільства, зокрема, на прийняття зовнішньополітичних рішень, ретроспективне дослідження особливостей «тайванської проблеми», а також сучасний стан врегулювання конфлікту, розробити план інформаційної операції з формування міжнародної підтримки для Китайської Республіки (Тайвань), розробити певні вектори, за якими країна ймовірно рухатиметься, вибудувати подальшу стратегію зовнішньої політики.

Для того, щоб досягти поставленої мети необхідно розв'язати наступні **дослідницькі завдання:**

- розкрити теоретичний зміст понять «інформаційні технології», «мікросхеми», «штучний інтелект»;

- окреслити сфери застосування штучного інтелекту при прийнятті зовнішньополітичних рішень;

- виявити вплив мікро-чипів і штучного інтелекту на можливості провокації світової війни;

- розглянути роль Китайської Республіки та тайванських технологій у світовій політиці;

- визначити місце Тайваню на міжнародній арені;
- охарактеризувати позиції ключових акторів конфлікту;
- оцінити перспективи перебігу подій у Китайській республіці;
- побудувати можливі сценарії подій у Китайській Республіці;
- надати практичні рекомендації щодо формування міжнародної підтримки для Китайської республіки.

Об'єктом дослідження є «тайванська проблема» в міжнародних відносинах.

Предметом – перспективи впливу інформаційних технологій на формування та реалізацію політики Китайської Республіки.

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи використані методи SWOT – аналізу, івент-аналізу, зокрема комплекс питань «5W2H» та «5Why?», індуктивний метод виявлення латентного процесу, сценарний метод.

Теоретичне і практичне значення роботи. Дана кваліфікаційна робота має наукову цінність, оскільки покликана розкрити ключові інтереси та можливості учасників конфлікту. Також, отримані результати можуть бути покладені в основу розробки практичного посібника з використання «штучного інтелекту» при прийнятті зовнішньополітичних рішень в Україні та використання ефективних методів для подальших досліджень.

Апробація результатів роботи полягає в тому, що основні положення, ідеї та результати дослідження представлено та обговорено на науково-практичних конференціях, круглих столах та конкурсах, у тому числі міжнародних:

1. Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю: «Дипломатія в міжнародних відносинах: сучасні виклики та перспективи» (м. Київ, НАУ, 29 лютого 2024 року) [47].

2. XXIV Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «ПОЛІТ. Сучасні проблеми науки» напрям Сучасні міжнародні відносини (м. Київ, НАУ, 2-5 квітня 2024 року) [46].

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

1.1. Концептуальний вимір понять «інформаційні технології», «мікросхеми», «штучний інтелект»

На початку нашого дослідження важливо відзначити два фактори, що супроводжують технологічний прогрес на сучасному етапі розвитку людства.

По-перше, це скорочення часу масового впровадження інновацій: якщо паровому двигуну було потрібно близько 80 років для того, щоб стати широко вживаним, то електричній енергії – 40, а інформаційним технологіям – 20. Саме тому, нині говорять про 2030 рік, де штучному інтелекту потрібно буде не більше десяти років для того, щоб змінити світ.

Другим фактором є те, що жодній державі не вдалося «перестрибнути» через черговий технологічний уклад. Виявилось неможливим запровадити електричні машини і механізми без попереднього впровадження парового двигуна, ну і, зрозуміло, без електрики інформаційні технології не працюють, а штучний інтелект може стати широко вживаним лише у розвинутому інформаційному середовищі. Тобто, кожен попередній рівень стає основою для наступного [54, с. 199].

Інформаційна технологія – це процес, що використовує сукупність засобів і методів збору, накопичення, обробки і передачі даних (первинної інформації) для отримання оновлених даних про стан об'єкта, процесу або явища (інформаційного продукту). Цей процес складається з чітко регламентованої послідовності виконання операцій, дій, етапів різного ступеня складності з даними, які зберігаються на комп'ютерах. Основною метою інформаційної технології є обробка первинної інформації з допомогою цілеспрямованих дій та отримання необхідної користувачької

інформації, а також отримання та обробка даних для їх подальшого аналізу і прийняття рішень про виконання певної дії [31, с. 43].

Мікросхема — це напівпровідниковий електронний пристрій, який являє собою ряд електронних схем на твердій пластині з напівпровідникового матеріалу (зазвичай кремнію). Інтегральні схеми - це часто кристали або плівки, що містять електронні схеми, а мікросхеми - інтегральні схеми в корпусах [61].

Штучний інтелект — це комп'ютерна система, яка може вирішувати проблеми та допомагати пришвидшити процес, за допомогою якого особи приймають і реалізують рішення. Для таких систем потрібні когнітивні навички, планування та логічне мислення. Розумні машини повинні мати можливість навчатися самостійно на основі попереднього досвіду, отриманого з баз даних, які вони завантажують і обробляють [67; 69].

Конкуренція у технологічній сфері нині є одним з тих елементів, навколо якого розгортаються події міжнародної політики на найвищому рівні. Насамперед, серед провідних держав точиться запекла боротьба за лідерство у сфері штучного інтелекту, систем зв'язку, квантових обчислень, аерокосмічних та біотехнологій та відновлюючої енергетики. На глобальному рівні США і Китай не приховують своїх намірів щодо лідерства у цих сферах. Проте, це не означає, що менш жорстка конкуренція розгортається на рівні регіональному. Австралія, Індія та Японія також активно інвестують у технологічні галузі, намагаючись через партнерство між собою та з США не втратити динаміку при переході до майбутнього технологічного укладу, який ґрунтуватиметься на штучному інтелекті.

Регіональний погляд на технологічну конкуренцію має свою специфіку. Навіть, такі потужні держави, як Японія, не можуть інвестувати у весь спектр досліджень і розробок, нарівні з США, чи претендувати на масштаб упроваджень, нарівні з Китаєм. Крім того, не знімається з порядку денного й аспект захисту інтелектуальної власності, тому що комерційну конкуренцію, навіть між партнерами ніхто не відміняв. Водночас, можна виокремити принципово важливі технології, що дозволять не окремим державам, а їх регіональним об'єднанням поєднувати зусилля з метою максимальної «капіталізації» регіональних переваг в економічному і безпековому плані. Серед

таких технологій експерти називають просторові обчислення, стійку «розумну» інфраструктуру, засоби протистояння дезінформації та кібератакам. Звичайно, ці технології також мають значний потенціал для комерційного застосування, проте вони можуть і мають стати основою для зміцнення регіональних альянсів в Індо-Тихоокеанському регіоні та Південно-Східній Азії [2].

У липні 2020 року було оголошено про створення Глобального партнерства у галузі штучного інтелекту – багатонаціональної ініціативи з розвитку практичних аспектів використання штучного інтелекту через підтримку і координацію найсучасніших досліджень і прикладних розробок у найширшому спектрі застосування ШІ. Ця ідея виникла у G-7 за ініціативи Канади і Франції, проте нині до її складу входять уже 19 учасників, серед яких Індія, Японія, Південна Корея, Нова Зеландія, Сінгапур, Австралія, США та ЄС. Китай до неї не входить [54, с. 201].

Якщо говорити про технології у контексті Азійсько-Тихоокеанського регіону, економіка завжди йде пліч-о-пліч із безпекою. Доступ до технологій, їх освоєння, практичне застосування визначають не тільки економічні позиції тієї чи іншої країни, а й стан її безпеки, спроможність протистояти зовнішнім і внутрішнім викликам і загрозам [54, с. 202-203].

У жовтні 2021 року Китай представив п'ятирічний план, що ставить за мету допомогу індустрії чіпів та іншим ключовим технологіям на суму 1,4 трильйона доларів до 2025 року.

Республіка Тайвань є однією з найбільших виробників мікро-чіпів, не тільки в Східно-Азійського регіону, а й світу в цілому. Діють також два інші чинники: зусилля під керівництвом США обмежити передачу технологій Китаю та складність виготовлення передових напівпровідників.

Протягом багатьох років, Америка та її союзники встановлювали Китаю перешкоди, що пов'язані з технологією чіпів, для того, щоб стримувати розвиток Пекіном з виробництва передової зброї.

Сполучені Штати підтримують список конкретних технологій мікросхем, для експорту яких необхідна ліцензія, та обмежують експорт цих технологій для

провідного китайського виробника мікросхем «Semiconductor Manufacturing International Corporation» (SMIC).

1.2. Штучний інтелект у прийнятті зовнішньополітичних рішень

Штучний інтелект мало використовують у прогнозуванні, але це може допомогти розвивати різні сфери держави. Однією із площин використання штучного інтелекту є політична сфера, і це може змінити світ. Влада держави зможе краще зрозуміти потреби громадян та більш тісно з ними взаємодіяти, а також, за певних умов, їх контролювати. Науковці, що розробляють механізми штучного інтелекту намагаються створити таку машину, що буде ще одним моментом для міжнародної конкурентоспроможності країн.

Так, американські винахідники пропонують створити механізм для прогнозування зовнішньої політики. Це буде відбуватися шляхом моделювання можливих варіантів розвитку подій. Штучний інтелект розробляє варіанти, аналізуючи дані, але як буде відбуватися саме процес прийняття зовнішньополітичних рішень поки що невідомо. Але для прийняття рішень, машина буде використовувати дані та інформацію, які публікувала людина. Тому в такій сфері як зовнішня політика, необхідна додаткова перевірка інформації, що надходить, для уникнення неправильного рішення. Наприклад, дані можуть бути невірними, або неточними, або через кібератаку [67; 69].

Політичні кампанії використовують комп'ютерні алгоритми для отримання інформації про потенційних виборців або для розподілу громадян на цільові групи з метою націлювання на них різних форм реклами, спеціально розробленої для конкретної цільової аудиторії. До того ж, ці алгоритми можуть бути використані для дослідження інтересів прихильників або конкурентів.

Американські дослідники в сфері штучного інтелекту вкладають основну ідею, що після кожних виборів машина буде вчитися на власних помилках та

вдосконалювати свою роботу. В США вже використовують штучний інтелект в політичній сфері перед виборами [67; 69].

Також цікавою темою для вивчення та досліджень є «просторові обчислення».

Під «просторовими обчисленнями» мається на увазі пакет інформаційних технологій, який дозволяє краще розуміти фізичний світ, формулювати і демонструвати наше ставлення до цього світу, ефективніше взаємодіяти із середовищем. GPS, дистанційне зондування, географічні інформаційні системи – це найпростіші приклади «просторових обчислень». Їх майбутнє – це системи аналізу даних спостереження за середовищем, бездоганна інтеграція інформації з усіх можливих джерел – надводних, підводних, наземних, підземних, зовнішнього і внутрішнього спостереження з метою передбачення певних глобальних подій.

Технології «просторових обчислень», що ґрунтуватимуться на збиранні й аналізі даних з мільйонів датчиків, мають бути інтегровані зі штучним інтелектом, який вмітиме обробляти ці дані і на їх основі робити передбачення. Наприклад, це стосується вкрай важливої для регіону Південно-Східної і Східної Азії проблеми цунамі або визначення параметрів тайфунів [54, с. 217].

Держави регіону мають спільні специфічні риси, які визначають необхідність спільної політики у галузі стійкої інфраструктури.

По-перше, територія більшості з них повністю або частково розташована на островах зі складними кліматичними і географічними умовами.

По-друге, у цій частині світу звичайними умовами існування є природні катаклізми, а саме тайфуни, землетруси і виверження вулканів. Це означає, що системи зв'язку, не кажучи вже про телекомунікації, транспортного сполучення, забезпечення електроенергією мають будуватись із урахуванням технологічних рішень, які забезпечуватимуть їх функціональність навіть в умовах надзвичайних ситуацій, не контрольованих людьми. Катастрофічні пожежі в Австралії, аварії на атомній станції Фукусіма в Японії, цунамі в Індонезії та багато інших прикладів свідчать самі за себе. Окремо кожній країні неможливо будувати власну систему стійкої інфраструктури в умовах глобальних викликів. Пандемія коронавірусу показала, що до масштабних катастроф варто віднести й ті, що можуть спричинитися

людьми. Тому до об'єктів стійкої інфраструктури відносять і логістичні ланцюжки, і промислові потужності в контексті виробництва критично важливих матеріалів [54, с. 217].

По-третє, для країн регіону характерні процеси безпрецедентної урбанізації, саме тут сконцентровані найбільші в світі конгломерації. За прогнозами ООН, у 2050 році в половині країн Азії до 74% населення житиме у великих містах. Управління такими системами потребує специфічного планування інфраструктури, застосування систем обробки великих масивів даних, створення дублюючих і резервних каналів зв'язку, транспортних і енергетичних коридорів. Потребують ретельного планування й технологічного забезпечення і системи управління відходами, і системи каналізації. Населення цих країн зростає і теж буде частиною глобальних мереж мобільного зв'язку, електронної торгівлі, масштабних онлайн-проектів – від туризму й освіти до телемедицини. Без штучного інтелекту неможливо уявити смарт-інтеграцію всіх цих систем від рівня міста до міждержавних комунікацій. Окремим питанням залишаються цифровий суверенітет і кібербезпека, що нині досі обговорюються як у правовому плані, так і в технологічному. Тому що штучний інтелект можна використовувати як у цивільних системах стійкої інфраструктури, так і як зброю, спрямовану на її знищення [54, с. 218].

Протягом останніх років у Південно-Східній Азії спостерігається феномен – істотне зростання занепокоєності швидкістю поширення соціальних мереж та кампаніями дезінформації, що через них поширюються. Особливого розголосу серед країн регіону набуло втручання Росії у вибори в США 2016 року, а 2020 року – дезінформація, пов'язана з пандемією COVID-19. Такі гіганти ІТ-сектору, як Facebook та Google, лабораторії оборонного сектору Британії та США змушені були розробити і впровадити засновані на алгоритмах штучного інтелекту захисні системи, спроможні ідентифікувати і знезаражувати тролів і ботів, які поширювали фальшиву інформацію (наприклад, оформлені наче справжні публікації про певні дослідження та методи лікування), рекламу товарів і магазинів, яких не існує, а також продукцію технології DeepFake, цілком спроможної завдавати не тільки соціальної, а й політичної шкоди. Держави регіону відчують небезпеку з боку Китаю, Росії, Північної Кореї, тому

спільні зусилля щодо впровадження «розумних» технологій, що функціонують за мінімальної участі людини, були б вкрай корисними [54, с. 218-219].

Китай інвестуватиме десятки мільярдів доларів щорічно протягом мінімум десяти років для того, щоб виграти гонку технологій з США. У будь-якому разі слід очікувати, що логіка еволюції геополітичного бачення КНР приведе до зміцнення позицій Пекіна у регіоні і світі. Технологічний розрив ще більшою мірою, ніж розрив у системах озброєнь, жодна країна не може подолати самотужки. Усвідомлення цього дедалі більше стає мейнстрімом у діалозі між країнами Індо-Тихоокеанського простору і Південно-Східної Азії. Питання в тому, чи вистачить їм політичної волі об'єднати зусилля, як це вдалося зробити у ширшому форматі в межах Глобального партнерства зі штучного інтелекту під егідою ОЕСР. Індія, Японія, Сінгапур, Південна Корея, Нова Зеландія, серед інших уже погодилися на спільні дії. Слід очікувати, що наступним кроком буде створення і відповідної регіональної ініціативи [54, с. 219].

Одна з них, майже напевне, стосуватиметься виробництва чипів. На зустрічі з главами 19 найбільших світових компаній – виробників і споживачів продукції з напівпровідників, яка відбулася у середині квітня 2021 року, президент США Джо Байден заявив про наміри інвестувати 50 млрд. доларів у створення виробництв чипів, що не залежали б від КНР. За даними аналітичних центрів, доля США на цьому ринку впала з 37% у 1990 до 12% у 2020 році. Водночас очікується, що частка Китаю зросте до 24% у 2030-му не без допомоги 100 млрд доларів, передбачених на цілі урядом КНР. Про плани інвестувати 12 млрд доларів у будівництво заводу в Арізоні за значної підтримки уряду США заявив тайванський флагман TSMC. Тривають аналогічні переговори з Японією. Окрім того, США мають намір подолати фактичну монополію Китаю на рідкоземельні метали. Сьогодні до 80% потреб американської промисловості покриває КНР. Уже у найближчому майбутньому місце Китаю має посісти Австралія. Слід очікувати, що боротьба за технологічне лідерство ставатиме тільки гострішою [54, с 220].

Отже, в майбутньому штучний інтелект стане невіддільною частиною держуправління та політики багатьох країн. Через розвиток інтелекту будуть залежати цілі його застосування, а також вони будуть розширюватися. Очевидно, у

майбутньому штучний інтелект буде складовою у політичній системі по всьому світу та буде важливим елементом міжнародних відносин.

1.3. Мікро-чіпи та штучний інтелект у провокації третьої світової війни

Вчені наполягають на тому, що загроза війн для всіх цивілізацій існували, існують і будуть існувати. Єдине, що завдяки властивості трансформуватися, в XXI столітті актуальними стали гібридні загрози та інформаційні війни.

Президент Росії Володимир Путін проговорився, що той, хто стане лідером у сфері штучного інтелекту, буде володарем світу. Це явно не була імпровізація. Глава агресивної ядерної держави про це думає. Він знає, що лідерство міцно тримають США й Китай. Ілон Маск, як пророк організованого штучним інтелектом апокаліпсису, одразу відреагував на слова Путіна: «Конкуренція між країнами у сфері штучного інтелекту, ймовірно, стане причиною третьої світової війни» [58, с.290].

Штучний інтелект (ШІ) стане таким інструментом розвитку протягом найближчого десятиліття. Той, хто виявиться лідером у галузі ШІ в 2030 році, буде «правити світом» до 2100 – так вважають в Інституті Брукінгса [54, с. 198].

Останнім часом, відбувається напружена ситуації між світовими лідерами США і Китаєм, де обидві сторони хочуть владнати «тайванську проблему». Дефіцит чипів через пандемію, економічні перешкоди та суперечності у відносинах між країнами – стають реальним ризиком розгортання військових дій. КНР прагне збільшити свою економічну, військову, технологічну міць, і це можливо лише після приєднання Китайської Республіки до материка Китаю.

Військово-морські сили КНР визнані найпотужнішими у світі (360 суден і підводних човнів проти 293 американських), армію Китаю називають не тільки найчисельнішою, але й вправно організованою, озброєною найсучаснішими засобами комунікації та здатною виконувати будь-які складні завдання. КНР має на озброєнні 9 типів балістичних ракет наземного базування (у США лише один), одне з найбільших

у світі угруповань засобів протиракетної оборони, треті у світі й найпотужніші в регіоні військово-повітряні сили.

Підрозділи ЗС КНР регулярно проводять навчання як на своїй території, так і разом із армією РФ. Американські експерти звертають увагу на відкрито проголошену стратегічну ціль керівництва Китаю завершити повну модернізацію збройних сил до 2035 року і, в підсумку, трансформувати Народно-визвольну армію КНР у структуру «світового класу» до 2049 року, тобто на час досягнення китайської мрії – «великого відродження китайської нації». Сучасні типи озброєння розроблялися і розробляються поза контролем будь-яких міжнародних договорів [54, с. 68].

Нині таке спостерігається в регіонах Південно-Китайського моря, поблизу Тайваню та на кордоні з Індією, однак не виключаються й прояви забезпечення глобальних амбіцій, а саме – розміщення військових баз уздовж маршрутів проекту «Один пояс – один шлях», зокрема в Африці. Першу з таких баз було відкрито в Джибуті 2017 року. Очікується, що будуть і інші [54, с. 69].

Тиск та погрози Китаю на європейські країни призупиняють процес визнання Тайваню незалежною та суверенною державою. Такі дисбаланс інтересів є підґрунтям деструктивних процесів у розвитку співпраці з іншими державами, сповнюють невизначеності щодо допомоги, або хоча би реальної підтримки в регулюванні збройного конфлікту.

Сполучені Штати мають вирішити низку нагальних проблем стосовно російсько-української війни, ізраїльсько-палестинського конфлікту, питання мексиканських кордонів, суперечності на корейському півострові й низку інших. Проте, Президент США Джо Байден пообіцяв, що буде захищати і надавати фінансову допомогу Тайваню у разі нападу КНР [32].

Важливо зазначити, що Тайвань є світовим лідером у виробництві мікрочипів. Велика частина повсякденного електронного обладнання у світі – від телефонів до ноутбуків, годинників та ігрових приставок – працює на комп'ютерних мікросхемах, вироблених на Тайвані. За офіційними показниками, тільки на одну тайванську компанію Taiwan Semiconductor Manufacturing Company, або TSMC, припадає більш ніж половина світового ринку [51].

Ймовірно, що ризик війни між КНР, який вважає острів своєю територією, і Китайською Республікою все таки існує, тому TSMC вже шукає варіанти пом'якшення наслідків такої події.

Голова Бюро національної безпеки Тайваню переконує, що фабрика TSMC не зможе працювати у випадку вторгнення Китаю. З огляду на це, корпорація відкрила заводи в Японії та США і планує осісти в Німеччині [63].

Наразі, Китайська Республіка переймає досвід України. Зокрема, аналізують дані, проводять воєнну реформу, разом із американцями проводять тренування військових щодо ведення таких дій, неурядові організації Тайваню працюють із населенням, щоб громадяни розуміли, що робити та як реагувати в надзвичайних ситуаціях, а також налагоджують тісну співпрацю з США, Канадою, Великою Британією, ЄС та НАТО.

Як результат, на самітах всі обговорюють, що мир в тайванській протоці – надзвичайно важливий для глобальної безпеки та процвітання.

Отже, конкуренція у технологічній сфері є одним із ключових елементів, навколо якого розгортаються події міжнародної політики на найвищому рівні. Ведеться запекла боротьба за лідерство в інформаційній сфері, мікросхем, штучного інтелекту, систем зв'язку. На глобальному рівні США і Китай не приховують своїх намірів щодо лідерства у цих сферах. «Тайванська проблема» є результатом історичної напруженості та постійних суперечок між країнами.

РОЗДІЛ 2

МІСЦЕ ТА РОЛЬ КИТАЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ І «ТАЙВАНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ» НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

2.1. Вплив Тайваню та тайванських технологій на світовій політиці

Китайська Республіка, також відома як Тайвань або Китайський Тайбей – загальна територія держави 35 801 км². Республіка розташована у південній частині Східної Азії, на південний схід від континентального Китаю. На сході і північному сході межує з водами Японії та островами Рюкю, на південь від Тайваню розташовані Філіппіни. Тайвань омивається Тихим океаном і Східно-Китайським морем на сході, Тайванською протокою на заході, Південно-Китайським морем і Лусонською протокою на півдні. Картинний ландшафт Тайваню здебільшого гористий, переважають скелясті уступчасті гори вкриті тропічними і субтропічними лісами.

Форма правління - президентсько-парламентська республіка із загальним виборчим правом. Політична система – демократія, що розвивається.

13 січня 2024 року на острові Тайвань відбулися президентські та парламентські вибори.

Головним суб'єктом прийняття політичних рішень на Тайвані є Президент, нині ним став лідер Демократичної прогресивної партії Лай Цінде. Він визначає зовнішню та внутрішню політику, а також він є головним військовим керівником держави.

Найбільш невтішними для партії влади виявились результати виборів до Законодавчого юаня, тобто парламенту. В 113-місному законодавчому органі ДПП отримала 51 крісло, на одне менше, ніж Гоміндан (рис. 2.1.). До парламенту пройшли 8 представників Народної партії, опозиційної сили, що швидше за все, разом із Гомінданом створять більшість, спроможну впливати на державні рішення [70].

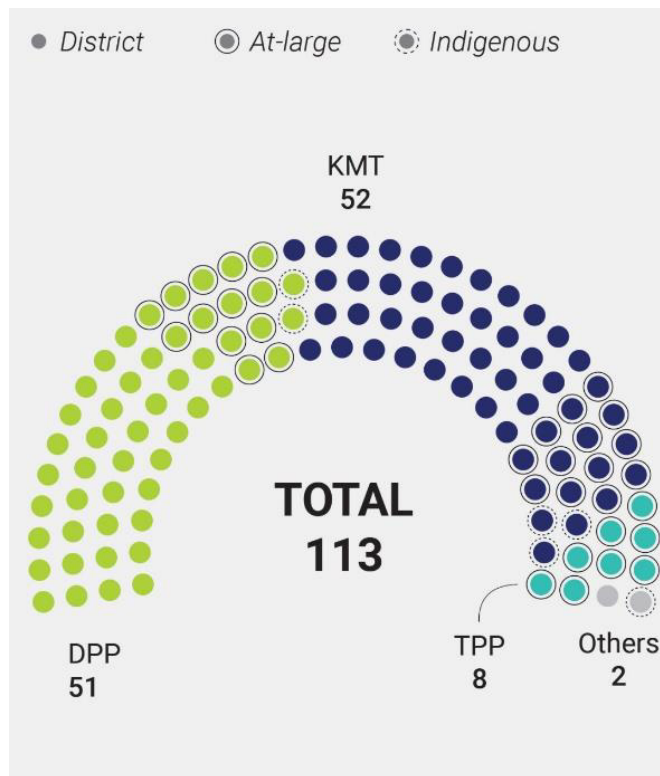


Рис. 2.1. Законодавчий юань (Парламент Китайської Республіки)

Лай і його партія мають намір продовжувати політичний курс та рухатись у бік визнання Тайваню суб'єктом міжнародних відносин, також виступають за зміцнення зв'язків із США. Він пропонує поглибити військову і економічну співпрацю, включаючи потенційні угоди про вільну торгівлю та збільшення витрат на оборону. Новообраний Президент вважає пріоритетом підтримку США у зміцненні потенціалу самооборони Тайваню та відстоюванні його демократичних цінностей [70].

Речник Управління у справах Тайваню Держради КНР висловився, що уряд Китаю вважає, що тайванське питання є внутрішньою справою КНР і які б зміни не відбулися на острові, незмінним залишається факт, що у світі є лише один Китай, а Тайвань це його частинка.

Будучи кандидатом у Президенти та одразу після оголошення про свою перемогу, Лай Цінде заявляв, що прагне зберігати статус-кво в Тайванській протоці й не має наміру проголошувати де-юре незалежність Тайваню, аби не дати Пекіну приводу для війни, проте не дасть Китаю отримати контроль над островом, а також тому, що Тайвань де-факто вже незалежна держава.

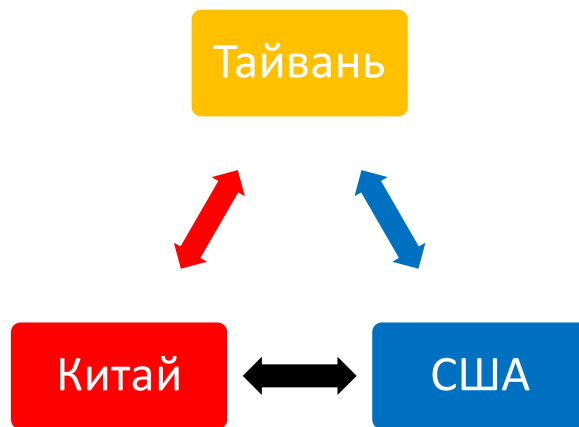


Рис. 2.2. Основні учасники конфлікту

Тайвань має розвинуту ринкову економіку, власну валюту і 300-тисячну армію. У 2019 році ВВП на душу населення становив 25,53 тис. доларів, що є одним із найвищих показників в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, а в січні 2020 зовнішньоторговельний профіцит Тайваню сягнув 4,5 млрд. доларів, експорт збільшився на 2,6% [60].

Китайська Республіка намагається диверсифікувати важливі структурні зміни в тайванській промисловості, зокрема в тих її галузях, які привабливі для іноземних інвестицій, таких як текстиль, пластмаси, продукти харчування, сталь, електроніка, зокрема новітні технології відіграють ключову роль у промисловості країни.

Попри достатні показники, Республіка має значний мінус, а саме «тайванську проблему», яка впливає як на внутрішню, так і у зовнішню політику.

Тайвань був частиною декількох великих міжнародних договорів. Однак, багато міжнародних організацій виключили або понизили рейтинг демократичного Китаю через тиск з боку КНР.

Попри невизнання, інші держави, особливо члени АСЕАН, США Японія, Австралія з кожним роком збільшують своє економічне співробітництво з Тайванем.

Історично, «тайванська проблема» виникла у міжнародних відносинах з 1949 року, коли в Китаї закінчилася громадянська війна, яка відбувалася між комуністами та республіканцями. Перемогу одержали комуністи, проте колишньому президенту Китаю і лідеру партії «Гоміндан» Чан Кайші, а також республіканцям, вдалося втекти

на острів Тайвань, де вони відновили Республіку Китай. Поява держави Тайвань також частково пов'язана з «холодною війною».

Формування двох китайських держав, що мають протилежні ідеології, і до сьогодні викликають напруження у міжнародних відносинах Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Наддержави, а саме США і КНР залишаються зацікавленими у врегулюванні міжнародного становища Тайваню.

Професор Гарвардського університету, Джон Фербенк стверджував, що зміст американсько-китайського конфлікту довкола Тайваню полягав не стільки у створенні двох китайських держав, скільки в спробі створити «незалежний Тайвань, який з 1949 року залишався головним завоюванням нашої китайської політики» [8].

У системі національної безпеки США в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, цей острів займав важливу позицію, він отримував політичну, економічну та військову підтримку. За 5 років, з 30 червня 1950 року, допомога уряду Чан Кайши тільки по лінії Управління міжнародного співробітництва (УМС) становила 652,8 млн. дол., в тому числі 600 млн. дол. – «на підтримку оборони», 45 млн. дол. – «допомога військовим силам» і 6,7 млн. дол. – «на технічне співробітництво» [83].

З 1954 по 1955 роки відбувалися збройні протистояння між Китайською Народною Республікою і Тайванем. 2 грудня 1954 року Чай Кайші підписав оборонний договір з США, проти якого виступили китайські комуністи та СРСР.

Згодом, 8 грудня 1954 р., керівництво КНР заявило, що Чан Кайші не має права підписувати будь-які договори від імені Китаю, а тому «договір про взаємну допомогу, який був підписаний 2 грудня 1954 р. між чанкайшистами та США є недійсним». Керівництво СРСР 15 грудня 1954 р. заявило, що цей договір є втручанням у внутрішні справи Китаю та ставить під загрозу мирне життя в усій Азії [45].

Поки конфлікт продовжував загострюватися, президент США Дуант Ейзенхауер запропонував, щоб ООН владнали суперечності в Тайванській протоці. Безумовно, Китай відхилив таку пропозицію, проте з лютого 1955 року ситуація на певний час стабілізувалася.

Найбільш небезпечним у відносинах між обома Китаями, до куди були втягнуті великі держави, мала тайванська криза 1958 року. Поставала загроза ядерної війни.

Радянські політичні керівники попереджали США, що напад на КНР, буде вважатися як агресія проти СРСР.

Під час свого візиту до Пекіна у липні 1958, М. Хрущов різко розкритикував починання в тогочасній китайській внутрішній політиці, відомі під назвою «народні комуни» та «великий стрибок». Перше являло собою грубу форму колективізації сільського господарства, друге – спробу, розцінену леніністами, як «авантюристичну», перейти від фази народної демократії безпосередньо до фази «комунізму» без перехідного соціалістичного режиму, де рівність існує за формулою – кожному по труду. Оскільки, СРСР перебував на той час у фазі соціалізму, китайський намір вважався нездійсненним. Проте, радянське керівництво, після кількох днів вагання підтримало, дії комуністичного Китаю і навіть підштовхнули його висування претензій не тільки на прибережні острови, а й на Тайвань та Пескадорський архіпелаг. 19 вересня М. Хрущов заявив, що в разі ядерного нападу на КНР агресорові буде дано відсіч тими самими засобами. Конфлікт негайно загальмувався. Китай припинив обстріли, а пізніше, у жовтні 1958, вирішив обстрілювати острови лише в непарні дні [73].

Впродовж 60-х років ХХ ст. тривали численні дискусії, дипломатичні зустрічі, конференції щодо відновлення прав КНР в ООН. До того ж, Пекін ставив собі за мету, знайти взаєморозуміння зі Сполученими Штатами в тому, що від ефективності відносин, а також співробітництва залежатиме, як в подальшому обидві країни зможуть вирішувати суперечливі питання в Азії.

До початку 1970-х рр. між державами КНР та Китайською Республікою велись бойові дії малої інтенсивності, де брали участь в основному сили авіації і флоту.

Де-юре Республіка Китай – частково визнана держава. Але 25 жовтня 1971 року рішенням Генасамблеї ООН її було виключено з Організації, натомість це місце посіла КНР, котра була названа єдиним легальним представником Китаю. Держави визнають тайванський уряд представником китайського народу, але не незалежною державою.

Початок нормалізації відносин між КНР та США, пов'язаний із результатами візиту Річарда Ніксона до Пекіна вимагав перегляду позицій Вашингтона у питанні Тайваню. В американській політології 70-80-х років варіанти вирішення проблеми

Тайваню широко обговорювались, і пропонувались різноманітні шляхи врегулювання даної проблеми. Однак потрібно відзначити, що в цілому у жодній із серйозних дискусій чи у висловлюваннях американських політичних діячів, включаючи конгресменів, не ставилось питання про безумовний розрив відносин США з Тайванем й передачі острова КНР. Зміст більшості пропозицій зводиться до того, що у випадку врегулювання проблеми Тайваню острову повинна бути гарантована безпека, острів повинен мати певну частку самостійності і що його статус у складі КНР повинен бути визначений шляхом мирних переговорів між Пекіном і Тайбеєм. Значна частина вчених вбачала рішення тайванської проблеми у прямих переговорах між КНР і Тайванем, в результаті яких повинно бути узгоджено питання статусу острова і форми та сфери його співробітництва з КНР. Сенатор Х. Скотт у доповіді сенатської комісії із зовнішніх справ про результати своїх переговорів з китайськими керівниками в липні 1976 року стверджував, що Китай готовий вести переговори з представниками Тайваню в будь-який час і без попередніх умов [83].

15 грудня 1978 року було погоджено спільне комюніке між КНР та США та формально визнано, що Тайвань є частиною Китаю. У квітні 1979 р. американський Конгрес прийняв «Акт про взаємовідносини з Тайванем», в рамках якого був створений Американський інститут в Тайвані, наділений багатьма функціями [30]. Конгрес підтвердив незмінність американсько-тайванських відносин, що набули «неофіційного характеру». Вказаний закон уміщував попередження відносно того, що збройне зазіхання Пекіна на Тайвань «спричинить серйозне занепокоєння США», і це фактично припускає можливість здійснення США воєнних заходів щодо КНР.

У серпні 1982 р. було підписане спільне комюніке КНР і США про позицію обох країн щодо Тайваню. Слід зазначити і те, що всі наступні заяви американських офіційних осіб зводилися до того, що Пекін представляє «єдино законний уряд Китаю» і що США зацікавлені у мирному вирішенні проблеми між Пекіном і Тайбеєм [73].

«Тайванська проблема» залишатиметься актуальною на міжнародній арені ще довгий період часу, оскільки китайсько-американські сторони мають різні погляди на вирішення даного питання. Китайська Народна Республіка прагне аншлюс Китайської

Республіки, а Сполучені Штати всіляко перешкоджають цьому, для збереження безпеки на острові Тайвань.

Підсумовуючи, Тайвань – частково визнана острівна держава, з демократичним режимом, яка є 26-ю за величиною економікою у світі. Держава, що постійно розвивається і веде боротьбу за визнання на міжнародній арені свого уряду й повернення під свою юрисдикцію території материкового Китаю.

2.2. «Тайванська проблема» в міжнародних відносинах

Наступним етапом у аналізі політики Тайваню буде SWOT-аналіз. Для даного методу аналізу обрані такі критерії як: сильні і слабкі сторони, можливості та загрози, з якими тайванська сторона може стикнутися при подальшому розвитку співпраць з іншими країнами.

Таблиця 2.2.1

Внутрішні показники	STRENGTHS	WEAKNESS
	<ul style="list-style-type: none"> • Демократична республіка і загальним виборчим правом • Розвинута ринкова економіка • Патріотична та консолідована нація 	<ul style="list-style-type: none"> • «Тайванська проблема» • Небезпечні природні явища і стихійні лиха (землетруси, тайфуни) • Скорочення строкової військової служби з двох років до чотирьох місяців
Зовнішні показники	OPPORTUNITIES	THREATS
	<ul style="list-style-type: none"> • Підтримка та військова допомога Тайваню, переважно від США, у разі збройного конфлікту зі сторони КНР • Активізація оборонно-безпекової сфери • Встановлення зв'язків з новими державами/стратегічними партнерами, посилення співпраці з Європою та іншими країнами. 	<ul style="list-style-type: none"> • Загроза приєднання Тайваню до Китаю та встановлення своєї влади • «Прокитайська» інформатизованість • Неконтрольована міграція, у зв'язку з можливими військовими діями

Матриця 1. Матриця критичного стану

		Загрози		
С л а б к і с т о р о н и		Загроза приєднання Тайваню до Китаю та встановлення своєї влади	«Прокитайська» інформатизованість	Неконтрольована міграція, у зв'язку з можливими військовими діями
	«Тайванська проблема»	КНР почне військові дії, приєднає Китайську Республіку і візьме під свій контроль владу Тайваню	Китай почне інформаційно впливати на суспільство і пропагувати свою позицію	Більшість громадян Тайваню будуть покидати країну та мігрувати до інших держав
	Небезпечні природні явища і стихійні лиха (землетруси, тайфуни)	У Тайваню не вистачить коштів на відновлення будівель, і Китай запропонує свою «допомогу»	Надання інформації тайванцям про китайські програми допомоги, людям, які втратили свої оселі	Вплив на населення Тайваню, щоб люди переміщалися в більш безпечні місця Китаю
	Скорочення строкової військової служби з двох років до чотирьох місяців	Легке захоплення острову	Тиск на військову сферу, інформаційні протистояння з розвідкою	Нестача оборони країни

Матриця 2. Використання сильних сторін для усунення слабких сторін

Слабкі сторони				
С И Л Ь Н І С Т О Р О Н И		«Тайванська проблема»	Небезпечні природні явища і стихійні лиха (землетруси, тайфуни)	Скорочення строкової військової служби з двох років до чотирьох місяців
	Демократична республіка і загальним виборчим правом	Відстоювання державної позиції та інтересів	Виділення коштів для відбудови інфраструктури	Збільшити строкову військову службу
	Розвинута ринкова економіка	Постійне інвестування коштів у військову галузь	Залучення коштів на відбудову будівель	Прибуткова галузь, що піднімає рівень ВВП, яка, відповідно, дозволяє мати більший військовий бюджет
	Патріотична та консолідована нація	Патріотизм тайванців та почуття національної гідності допомагає не йти на компроміс та не відмовлятися від власних територій	Залучення великої кількості населення для ліквідації наслідків катастроф	Уміння тайванців консолідувати сили та оборонятися, є рушійним важелем задля відстоювання суверенності країни

Матриця 3. Використання сильних сторін для нейтралізації загроз

		Загрози		
		Загроза приєднання Тайваню до Китаю та встановлення своєї влади	«Прокитайська» інформатизованість	Неконтрольована міграція, у зв'язку з можливими військовими діями
С И Л Ь Н І С Т О Р О Н И	Демократична республіка і загальним виборчим правом	Відстоювання демократичного режиму, консолідація уряду, протидія військовим діям	Надання громадянам достовірної, перевіреної інформації на підтверджених ресурсах	Евакуація населення, мобілізувати юнаків та чоловіків для оборони країни
	Розвинута ринкова економіка	Підвищувати економічний рівень для розвитку і оборони країни	Підключення хакерів, щоб протидіяти інформаційно-психологічній війні, пропаганді	Економічне зростання через експортну продукцію продукує збільшення довіри до влади, яка таким чином може стабілізувати ситуацію всередині держави
	Патріотична та консолідована нація	Робота керівництва держави на згуртованість населення завдяки патріотичному підґрунтю дає змогу отримати підтримку усередині країни навіть не дивлячись на слабкий авторитет на міжнародній арені	Не дивлячись на чергову проблему, пов'язану із силою держави, кредит довіри від патріотично налаштованого суспільства усе ж таки є, проте комплекс проблем, щодо впливу на тайванців, також варто врахувати	Згуртованість населення грає важливу роль у конфліктах з іншими країнами і дає підтримку нинішньому керівництву, проте міждержавні конфлікти можуть стати причиною для міграції громадян в безпечні місця

Матриця 4. Використання сильних сторін для реалізації можливостей

		Можливості		
С И Л Ь Н І С Т О Р О Н И		Підтримка та військова допомога Тайваню, переважно від США, у разі збройного конфлікту зі сторони КНР	Активізація оборонно безпекової сфери	Встановлення зв'язків з новими державами/стратегічними партнерами, посилення співпраці з Європою та іншими країнами
	Демократична республіка і загальним виборчим правом	Налагодження зв'язків, дипломатична підтримка від світового лідера	Збільшувати фінансування, кадрів на нові бази та військові об'єкти, що є важливим для обороноздатності держави	Процес визнання Тайваню неможливий без належної роботи політичних інститутів, які є підґрунтям для ведення ефективної зовнішньої політики
	Розвинута ринкова економіка	Допомога технічно-ресурсна, фінансова	Військова справа повинна пройти модернізацію: закупку нової техніки, літаків, морських кораблів, зброї, військового оснащення	Нові стратегічні партнери мають бути зацікавлені у послугах та продуктах, що може запропонувати країна. Для Тайваню має широкий асортимент власної експортної продукції
	Патріотична та консолідована нація	Гарантії підтримки та допомоги виступають хорошою можливістю для реалізації державних інтересів, які співпадають із інтересами суспільними, через що певний економічний чи політичний підйом буде супроводжуватися підйомом суспільним	Патріотичний настрій суспільства – це можливість збільшення чисельності армії, на яке потрібне належне фінансування. Розвинута армія – один з головних чинників на можливість відстроювання своєї суверенності	Пошук нових партнерів та їх наявність дають змогу отримати карт-бланш владі від суспільства завдяки підвищенню єдності народу

Матриця 5. Використання можливостей для усунення загроз

		Загрози		
М о ж л и в о с т і		Загроза приєднання Тайваню до Китаю та встановлення своєї влади	«Прокитайська» інформатизованість	Неконтрольована міграція, у зв'язку з можливими військовими діями
	Підтримка та військова допомога Тайваню, переважно від США, у разі збройного конфлікту зі сторони КНР	Світові лідери можуть надати допомогу для врегулювання конфлікту	Можливість введення санкцій проти КНР	Можливість створити програми допомоги для вимушених переселенців
	Активізація оборонно безпекової сфери	Стримування противника, протидія збройному конфлікту	Можливість протистояти маніпуляціям КНР та надавати громадянам достовірну, перевірену інформацію на підтверджених ресурсах	Тайванці прислухатимуться до порад влади, менше піддаватимуться паніці, тому можливо вдасться зменшити процес міграції під час військових дій
	Встановлення зв'язків з новими державами/стратегічними партнерами, посилення співпраці з Європою та іншими країнами	Значна кількість нових зв'язків економічного і політичного плану посилюють значущість як держави у цілому, так і керівництва	Нові економічні і політичні зв'язки з іншими державами посилять економіку та політичний вплив у власному регіоні завдяки новим інвестиціям та підписанням нових договорів	Допомога переселенцям: збір коштів, продуктів, речей, забезпечення працевлаштуванням

Матриця 6. Використання можливостей для компенсації власних слабких сторін

		Слабкі сторони			
		«Тайванська проблема»	Небезпечні природні явища і стихійні лиха (землетруси, тайфуни)	Скорочення строкової військової служби з двох років до чотирьох місяців	
М о ж л и в о с т і	Підтримка та військова допомога Тайваню, переважно від США, у разі збройного конфлікту зі сторони КНР	Надання військової техніки та дипломатична підтримка від США, можуть послабити наміри КНР захопити Тайвань	Евакуація населення Тайваню та надання допомоги	Можливість надання оборонної техніки	
	Активізація оборонно безпекової сфери	Можливість протидіяти військовим діям	Попередження населення про можливі стихійні лиха та створення безпечних місць	Можливість збільшення строкової служби і розробка дієвих збройних сил, високотехнологічної зброї має компенсувати меншу її кількість та менші витрати	
	Встановлення зв'язків з новими державами/стратегічними партнерами, посилення співпраці з Європою та іншими країнами	Вплив на китайський уряд, впровадження санкцій	Економічна та соціальна підтримка/допомога людям, які втратили свої будинки	При зростанні ВВП, можливе створення багатосторонніх відносин, підняття економіки країни і розвиток армії	

Стратегічний план дій відведення критичного стану

Нейтралізація слабкої сторони

1. Відстоювання демократичного режиму + активізація оборонно-безпекової сфери, стримування противника, протидія збройному конфлікту.
2. Евакуація населення Тайваню та надання допомоги + залучення коштів на відбудову будівель.
3. Постійне інвестування коштів у військову галузь + можливість збільшення строкової служби і розробка дієвих збройних сил.

Стратегія нейтралізації загрози

1. Робота керівництва держави на згуртованість населення завдяки патріотичному підґрунтю дає змогу отримати підтримку усередині країни навіть не дивлячись на слабкий авторитет на міжнародній арені + світові лідери можуть надати допомогу для врегулювання конфлікту.
2. Надання громадянам достовірної, перевіреної інформації на підтверджених ресурсах + значна кількість нових зв'язків економічного і політичного плану посилюють значущість як держави у цілому, так і керівництва.
3. Тайванці прислухатимуться до порад влади, менше піддаватимуться паніці, тому можливо вдасться зменшити процес міграції під час військових дій + можливість створити програми допомоги для вимушених переселенців.

Отже, даний аналіз показав, сильні сторони Тайваню та її можливі досягнення при використанні цих показників. Також, було зображено слабкі сторони держави, як результат «тайванська проблема», що продукує майбутні загрози суверенітету країни.

2.3. Інтереси та можливості основних учасників конфлікту (Китаю, Тайваню, США)

Таблиця 2.3.1

Комплекс питань «5W2H» щодо «тайванської проблеми» (за власними наробітками)

«5W2H»	Зміст питання	Результати
What?	Що?	«Тайванська проблема»
Where?	Де?	Китайська Республіка (Тайвань) – острівна держава у південній частині Східної Азії. Відомо, що Тайвань вважається провінцією Китаю, державою з обмеженим міжнародним визнанням. Традиційна європейська назва це Формоза, що в перекладі з португальської означає «прекрасний острів», який дивує гостей держави своїми ландшафтами, екзотичною кухнею, історичними пам'ятками культури, мистецтва та IT – технологіями.
When?	Коли?	Історично, «тайванська проблема» виникла у міжнародних відносинах з 1949 року і триває дотепер.
Who?	Хто?	<ul style="list-style-type: none"> • Китай Найбільш густонаселена держава світу, яка вважає Тайвань своєю територією. • Китайська Республіка (Тайвань) Острівна держава, яка де-факто проголошує свою незалежність від Китайської Народної Республіки. • Сполучені Штати Третя сторона, що має дипломатичні відносини з Тайванем, проте офіційно їх не визнає. • Інші держави Одні визнають Тайвань, інші через тиск Китаю визнають лише Китайську Народну Республіку.
Why?	Чому?	<p>Метод «5Why?»</p> <p>1. Китай проводить регулярні військові навчання довкола острова, також підтримує тісні зв'язки з</p>

		<p>«протайванськими» політичними особами, які ставлять за мету об'єднатися з материком. Чому?</p> <p>2. Китай планує розширити військову присутність в Південно-Китайському морі та збільшити свої технологічні потужності. Чому?</p> <p>3. Китай хоче контролювати інформаційними технологіями, мікро-чіпами, які виготовляють на Тайвані, що мають великий попит на світовому ринку. Чому?</p> <p>4. Китаю вигідно, коли в світі відбуваються конфлікти і дисбаланси інтересів, що відволікає увагу та стримує втручання США до Азійського регіону. Чому?</p> <p>5. Основна причина полягає в тому, що відбувається протиборство між КНР та США, щоб бути світовим гегемоном та наддержавою.</p> <p>Таким чином, основні учасники конфлікту мають свої політичні та стратегічні інтереси, що ґрунтуються на бажанні зберегти контроль, домінування та вплив на політичній арені.</p>
<p>How?</p>	<p>Як?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Китайська Народна Республіка застосовує дипломатичний, військовий і економічний тиск на Китайську Республіку та санкції на інші держави. • Китайська Республіка (Тайвань) переймає досвід України. Зокрема, аналізують дані, проводять воєнну реформу, разом із американцями проводять тренування військових щодо ведення таких дій, неурядові організації Тайваню працюють із населенням, щоб громадяни розуміли, що робити та як реагувати в надзвичайних ситуаціях, а також налагоджують тісну співпрацю з США, Канадою, Великою Британією, ЄС та НАТО. • Сполучені Штати продають Тайваню зброю, техніку. До того ж, відправляють кораблі до Тайванської протоки на знак підтримки Тайваню. США ведуть дипломатичні перемовини з китайською стороною, щоб КНР відмовилася від застосування сили проти Тайваню.

<p>How many/How much?</p>	<p>Наскільки?</p>	<p>За оцінками експертів, якщо почнеться війна, економіка Тайваню буде зруйнована, а ВВП Китаю може впасти на 16,7%, ВВП США – на 6,7%, а світовий ВВП – на 10,2%.</p> <p>Найбільше постраждають Південна Корея, Японія та інші держави Східної Азії.</p> <p>У разі збройного конфлікту між Китаєм і Тайванем втрати світової економіки можуть сягнути \$10 трлн, або 10% світового ВВП [69].</p>
----------------------------------	--------------------------	---

За підсумками івент–аналізу «тайванської проблеми», використовуючи методи «5W2H» і «5Why?» можна зробити висновок, що ситуація навколо Китайської Республіки критична.

Основні учасники протистояння повинні продовжувати дипломатичний діалог і співпрацю для пошуку мирного та стійкого вирішення цього питання, яке відповідає інтересам усіх сторін.

РОЗДІЛ 3

ОСНОВНІ СЦЕНАРІЇ ВИРІШЕННЯ «ТАЙВАНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ» В КОНТЕКСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

3.1. Перспективи перебігу подій у Китайській республіці

Одним із методів прогнозування є сценарний метод, що ґрунтується на встановленні послідовності станів об'єкта прогнозування за різних прогнозів зміни фону, на якому перебуває об'єкт.

Основним призначенням сценаріїв є визначення лінії розвитку об'єкта прогнозування з урахуванням дії факторів (зовнішніх і внутрішніх), формулювання критеріїв для оцінки кінцевих цілей.

Сценарій будується, як правило, для складання об'єктів, які формуються з окремих елементів. Тому побудові сценарію передують оцінки окремих елементів, причому бажано, щоб ці оцінки були кількісно визначеними. Побудова сценаріїв відбувається за наступними кроками:

- проводиться аналіз і відбір головних факторів, що визначають, на думку дослідника, подальший розвиток ситуації;
- висуваються припущення щодо можливих подій протягом наступних 5, 10, 15 і 20 років;
- формуються сценарії розвитку подій і оцінки характеру реакції учасників і суб'єктів політичного процесу на ті чи інші сценарії розвитку політичної ситуації;
- створюються показники описаних сценаріїв з метою класифікування їх за ступенем ймовірності.

Метод виявлення латентного процесу

Джерела	Первинні ствердження авторів	Ствердження II порядку	Ствердження III порядку
<p style="text-align: center;">RAND Corporation (США)</p>	<p>1. Тайвань прагне зберегти свій регіональний та міжнародний простір, але лише великі та середні держави можуть допомогти йому досягти цих цілей</p>	<p>1.1. Тайвань публічно зобов'язався активніше співпрацювати з Південною та Південно-Східною Азією. 1.2. Об'єднання провідних японських та американських експертів з питань політики щодо Китаю, Тайваню та альянсу США та Японії, щоб організувати дискусію [21].</p>	<p>1.1.1. Розглядається швидкий економічний розвиток Тайваню, поступова політична лібералізація та прикладання зусиль щодо досягнення незалежності від КНР 1.1.2. Кілька країн Південної та Південно-Східної Азії підтримуватимуть відносини безпеки зі Сполученими Штатами. Завдяки розвитку відносин безпеки з цими країнами, такими як Індія, Індонезія та В'єтнам, у сферах спільного занепокоєння, таких як спільна берегова охорона та інші види морської діяльності в Південно-Китайському морі та в Індійському океані, безпека Тайваню може бути зміцнена 1.2.1. Обговорення охоплюватиме економічні відносини та відносини з безпекою, досліджувати проблеми з координацією економіки та безпеки та запропонувати рекомендації щодо покращення зв'язків із окремими країнами в цих регіонах. 1.2.2. Прогнозується зміна в дипломатичній і військовій політиці США щодо Тайваню і</p>

			Китайської Народної Республіки (КНР) протягом десятиліть і останніх років.
	2. Можливий напад Китаю на Тайвань	2.1. Можливе обстрілювання аеродромів та протиповітряної оборони Тайваню, портів, великих кораблів, лінії зв'язку та системи командування та управління ракетними та повітряними атаками, перш ніж завантажити десантні судна для штурму острова. Після придушення протиповітряної оборони Тайваню десантна атака може супроводжуватися повітряним вторгненням десантників і транспортних вертольотів. Китай цілком міг би також завдати удару по американським силам і базам у західній частині Тихого океану, включаючи авіаносні бойові групи, з метою пошкодити будь-які спроби США захищати Тайвань.	2.1.1. У дослідженні прогнозується ймовірне військове вторгнення та захоплення острова Тайвань. Тайванська протока, сам Тайвань, острови Пратас, Пескадорські й Парасельські острови є важливими для КНР. Адміністрацією з енергетичної інформації США доведено, що в Південнокитайському морі містяться значні ресурси: близько 11 млрд барелів нафти та 190 трлн кубометрів природного газу. Ці острови сьогодні контролюються Республікою Китай. 2.1.2. Тайваню слід звернути увагу на оборону безпекову сферу 2.1.3. Пильність Америки проти загроз і сценаріїв також може бути критичною. Наприклад, Сполученим Штатам і союзникам можуть знадобитися більше можливостей і стійкості, щоб вести економічну війну проти Китаю в разі китайської блокади Тайваню. Але для Пентагону єдиною найскладнішою загрозою високого класу для ключових інтересів національної безпеки США сьогодні є, ймовірно, спроба китайського вторгнення на Тайвань. Америка повинна спробувати зробити цей сценарій немислимим для Пекіна

			— не з нереалістичною метою домінувати у західній частині Тихого океану у військовому плані, як це було колись, а шляхом забезпечення того, щоб сам Китай не міг домінувати там [49].
The International Institute for Strategic Studies (IISS) (Великобританія)	3.Еволюція відносин Європи та Тайваню з огляду на політичні, економічні та безпекові погляди.	3.1. В Європі зріс інтерес до стабільності через протоку та безпеки Тайваню, досі мало ясно, яку роль окремі країни та ЄС бачать для себе у стримуванні конфлікту через протоку, і яку роль вони можуть зіграти у разі конфлікт.	3.1.1.Прогнозується, що всупереч загальноприйнятій думці, європейські столиці можуть використовувати політичні, економічні та навіть деякі обмежені військові засоби для стримування напередодні або під час надзвичайних ситуацій на Тайвані, якщо для цього буде політична воля.
	4.3 2021 році все більше країн виявляють бажання приєднатися до Сполучених Штатів у заявах на підтримку миру та стабільності в Тайвані	4.1 Зростання міжнародної підтримки Тайваню принаймні частково можна пояснити як реакцію на придушення Пекіном політичної автономії в Гонконгу, одному з двох особливих адміністративних регіонів Китаю. У червні 2020 року Китай відповів на бурхливий протестний рух, прийнявши жорсткий закон про безпеку, який фактично поклав кінець домовленості «одна країна, дві системи». Зростання підтримки також можна пояснити швидкістю військової модернізації Китаю	4.1.1 Європейські держави можуть сприяти підтримці стабільності через протоку, якщо вони цього захочуть. За наявності політичної волі європейські країни могли б зробити значний внесок, у тому числі надати підтримку у військовій сфері та можуть допомогти стримати конфлікт або покласти край потенційним кризам через протоку.

		та розвитком ним нових ядерних, ракетних і військово-морських можливостей, що ускладнило б запобігання спробам Китаю силою взяти під контроль Тайвань [20].	
Інститут міжнародних відносин Республіки Китай (國立政治大學國際關係研究中心)	5. Китай має намір змінити геополітичну сферу впливу і водночас наздогнати технологічні інноваційні переваги гегемонії США.	5.1. Загроза Китаю глобальному домінуванню США перевищувала спільну загрозу Радянського Союзу та Японії під час холодної війни. Китай нарощує свою військову присутність у західній частині Тихого океану та водах, що оточують Тайванську протоку, змінюється геостратегічна ситуація в Індо-Тихоокеанському регіоні. Військово-морські сили Китаю стрімко модернізуються, і до 2030 року кількість кораблів у ВМС Китаю може перевищити кількість кораблів Сполучених Штатів, що зробить це серйозним геостратегічним викликом для Сполучених Штатів.	5.1.1. У 2035 році Китай всебічно розвиватиме та формуватиме штучний інтелект, квантові комунікації, інтегральні схеми, життя та здоров'я, науку про мозок, біологічне розведення, аерокосмічну інженерію, а також інтереси розвитку глибоководної суші та морських глибин. 5.1.2. Незважаючи на те, що Сполучені Штати все ще зберігають перевагу над Китаєм з точки зору економічного розміру та військової потужності, бажання Китаю наздогнати основні нові американські технології викликає серйозне занепокоєння для Сполучених Штатів [48].
Інститут стратегічних досліджень (Україна)	6. Прагнення України, Тайваню та інших країн стати основними союзниками США поза НАТО	6.1. Прагнення набути статусу основного союзника США поза НАТО, якщо вже членство в альянсі не наближається, всупереч усім	6.1.1. Надання статусу основного союзника поза НАТО має відповідати власному розумінню США своїх далекосяжних інтересів. Але, в кожному разі, чергова спроба отримати такий статус

		<p>внутрішнім законам та висловленим намірам, проявляється в зовнішній політиці України, як мінімум, із 2014 р. Наприкінці 2014-го у США було прийнято закон про підтримку свободи в Україні (Ukraine Freedom Support Act of 2014), який зіграв видатну роль в організації режиму санкцій, що стримують російську агресію. У його первісній версії містилося положення про надання Україні, Грузії та Молдові статусу основних союзників США поза НАТО. Це положення зникло до фінального голосування. Причина в тому, що, як і у випадку з Тайванем, встановлення такого статусу законом, та ще відразу для трьох країн, було б вторгненням у повноваження президента США. Загрозу такого вторгнення зняли на етапі внесення поправок в обмін на готовність Барака Обами погодитися зі значним посиленням санкцій проти Росії [75].</p>	<p>розширює можливості України та Тайваню для військового співробітництва зі США. 5.1.2 США навмисно не розголошують про свої плани на випадок атаки Китаю в Тайвані. Проте, у Штатах існує закон, який зобов'язує державу надавати острову військову допомогу [74].</p>
--	--	--	--

3.2. Сценарний аналіз вирішення «тайванської проблеми»

На основі аналізу відповідних джерел і вищенаведених тверджень, розробимо три основні сценарії подальшого розвитку подій.

Оптимістичний сценарій

Тайвань буде зміцнювати позиції в регіоні, активно співпрацювати з Південною, Південно-Східною Азією та країнами Європи, намагатиметься зміцнювати двосторонні безпечні і оборонні сектори та надаватиме взаємодопомогу для подальшого розвитку в інших сферах. Налагодження тісних контактів з Сполученими Штатами Америки, в перспективі, можуть довести, що зацікавленість глобального лідера у сфері безпеки одним з невеликих азіатських союзників створює додаткові можливості підсилення внутрішньої інфраструктури, армії, всього безпечного сектору. «Тайванську проблему» буде вирішено.

Даний сценарій виглядає ідеалізованим і таким, до якого має прагнути Китайська Республіка.

Песимістичний сценарій

Останнім часом відбувається напружена ситуації між Китаєм і Тайванем. Пандемія, економічні перешкоди та суперечності в відносинах – стають реальним ризиком розгортання військових дій. КНР прагне збільшити свою економічну, військову, технологічну міць, і це можливо лише після приєднання Китайської Республіки до материка Китаю.

Військово-морські сили КНР визнають найбільшими у світі (360 суден і підводних човнів проти 293 американських), армію Китаю називають не тільки найчисельнішою, але й чудово організованою, озброєною найсучаснішими засобами комунікації та здатною виконувати будь-які складні завдання. КНР має на озброєнні 9 типів балістичних ракет наземного базування (у США лише один), одне з найбільших у світі угруповань засобів протиракетної оборони, треті у світі й найпотужніші в регіоні військово-повітряні сили. Підрозділи ЗС КНР регулярно проводять навчання як на своїй території, так і разом із армією РФ. Американські експерти звертають

увагу на відкрито проголошену стратегічну ціль керівництва Китаю завершити повну модернізацію збройних сил до 2035 року і, в підсумку, трансформувати Народно-визвольну армію КНР у структуру «світового класу» до 2049 року, тобто на час досягнення китайської мрії – «великого відродження китайської нації». Сучасні типи озброєння розроблялися і розробляються поза контролем будь-яких міжнародних договорів [51, с.68].

Нині це проявляється в регіонах Південно-Китайського моря, поблизу Тайваню та на кордоні з Індією, однак не виключаються й глобальні амбіції, а саме розміщення військових баз уздовж маршрутів проекту «Один пояс – один шлях», зокрема в Африці. Першу з таких баз було відкрито в Джибуті 2017 року. Очікується, що будуть і інші [51, с.69].

Тиск та погрози Китаю на європейські країни призупиняють процес визнання Тайваню незалежною та суверенною державою. Такі дисбаланси інтересів є основою до деструктивних процесів у розвитку співпраці з іншими країнами, наповнюють невизначеності щодо допомоги, або хоча б реальної підтримки в регулюванні збройного конфлікту.

Найімовірніший сценарій

Китайська Республіка нарощуватиме власний військовий потенціал та розповсюджуватиме свою присутність в Азії та за її межами. Тайвань, зокрема тайванська влада, буде зберігати статус-кво і в подальшому, дотримуватиметься незмінності курсу на інтеграцію з іноземними країнами.

США, європейські країни та інші держави намагатимуться швидко розв'язувати виникаючі на їх шляху проблеми, щоб запобігти невизначеності ситуації та не стояти в точці біфуркації.

Тайвань буде підтримувати свою політику щодо України, зокрема збільшення санкції щодо російської федерації. Проте Україна повинна спиратися на власні сили і формувати власну суб'єктність як самостійного гравця, з інтересами якого не можна не рахуватися.

На нашу думку, саме такий реалістичний підхід до подальшого розвитку тайванських відносин з іноземними країнами є більш прийнятним. Ми не можемо

повністю бути впевненими щодо стратегічних планів своїх партнерів на світовій арені, адже політичні сили не лише Китайської Республіки, а й низки інших політичних партнерів вкрай нестабільні та змінні в своїх баченнях розвитку подій. Саме тому, вважаємо, що все ж таки не слід нехтувати підтримкою закордонних дипломатів та іноземної сторони, проте в більшій мірі потрібно розраховувати на свої сильні сторони та потенціал задля зменшення політичного тиску в майбутньому.

3.3. Підходи до формування міжнародної підтримки для Китайської Республіки

Проаналізувавши політику Китайської Республіки та розробивши три ймовірні прогнози щодо подальшого розвитку, можна розробити план інформаційної операції з формування міжнародної підтримки для Тайваню.

1. Зміцнення відносин з США

Відносини із Сполученими Штатами Америки відіграють велику роль тому, що ця країна виступає гарантом безпеки, у разі виникнення конфліктних ситуацій на міжнародній арені. Її допомога та підтримка є рушійним важелем у протистояннях між країнами.

2. Створювати дипломатичні зустрічі в онлайн і офлайн форматах, розвивати цифрову дипломатію

Налагодження співпраці з партнерами та союзниками, активізація співробітництва з європейськими країнами, інвестиції зможуть об'єднати сили держав задля усунення головних загроз в світі.

3. Слід приділити увагу кібербезпеці

Китай можна оцінити як сильного геополітичного конкурента, який виступає важливим суб'єктом викликів, здатний на інформаційні впливи та маніпулювання. Але, спільна робота з Польщею та країнами Балтії у сфері кіберзахисту та з

британськими компаніями — дослідження радіолокаційних технологій допомагають протистояти «китайській» інформатизованості.

4. Китайська Республіка має продовжувати розвиватися в сфері електронного обладнання

Велика частина повсякденного електронного обладнання у світі – від телефонів до ноутбуків, годинників та ігрових приставок – працює на комп'ютерних мікросхемах, вироблених на Тайвані.

Згідно з даними, понад половина світового ринку припадає лише на одну тайванську компанію – Taiwan Semiconductor Manufacturing Company, або TSMC.

ВИСНОВКИ

Розуміння сутності політики та аналіз головних її аспектів, на сьогоднішній день, неможливий без належної інтелектуальної та матеріальної бази, якою може користуватись дослідник. Дослідження та аналіз політики будь-якої країни вимагає поглибленого процесу пізнання історії країни, її культури та принципів, якими вона керується на міжнародній арені.

Для найбільш ефективного дослідження потрібно також поєднувати як теоретичні методи дослідження, так і прикладні. Основами для проведення прикладного виду аналізу є: головні інструменти опису держави, пояснення та прогнозування певних подій, а також організація порядку вивчення мінливої картини світу.

У роботі було розкрито теоретичний зміст понять «інформаційні технології», «мікросхеми» та «штучний інтелект». Досліджено, що ведеться запекла боротьба за лідерство в інформаційній сфері та систем зв'язку. На глобальному рівні США і Китай не приховують своїх намірів щодо лідерства у цих сферах. «Тайванська проблема» є результатом історичної напруженості та постійних суперечок між країнами. Як результат, розвиток технологій, зокрема штучного інтелекту та мікросхем, є ключовим елементом сучасної міжнародної політики та економіки. Конкуренція в цих галузях визначає економічні та безпекові позиції держав на глобальному та регіональному рівнях.

Окреслено сфери застосування штучного інтелекту при прийнятті зовнішньополітичних рішень. З результатів дослідження ми зрозуміли, що штучний інтелект має можливість радикально змінити багато аспектів державного управління та міжнародної політики, а саме:

- ШІ може застосовуватись для прогнозування зовнішньої політики, аналізу даних і прийняття обґрунтованих рішень.
- Політичні кампанії вже використовують ШІ для цілеспрямованого впливу на виборців та поширення інформації.

- ШІ може сприяти створенню стійкої інфраструктури, яка здатна витримати стихійні лиха та інші надзвичайні ситуації.
- ШІ може допомогти у боротьбі з дезінформацією та забезпеченні кібербезпеки.
- На міжнародній арені, існує гостра конкуренція між країнами за лідерство в сфері ШІ.
- У майбутньому ШІ стане невід'ємною частиною політичного процесу.

Варто відзначити, що «розумні машини» мають як позитивні, так і негативні наслідки. Важливо використовувати його відповідально, до того ж враховувати потенційні ризики, пов'язані з його застосуванням.

Виявлено вплив мікро-чипів і штучного інтелекту на можливості провокації світової війни. Дослідження дало нам зробити висновок, що дані технології починають масово використовувати для створення нових видів зброї та ведення гібридних війн, які поєднують в собі військові, інформаційні та економічні компоненти. "Тайванська проблема" є одним із потенційних осередків протиборства, де інформаційні технології можуть зіграти ключову роль.

Також, було розглянуто роль Китайської Республіки (Тайвань) та тайванських технологій у світовій політиці. Використання методу SWOT-аналізу допомогло визначити сильні і слабкі сторони держави, знайти вірогідні варіанти вирішення комплексу проблем, а також прослідкувати за цілями та можливостями, що формують зовнішню політику. Можливості представляють собою міжнародну підтримку, співпрацю та визнання країни, проте загрози становлять вагому противагу цьому.

Також, досліджено місце Тайваню на міжнародній арені, а також історичні аспекти, які варто враховувати. Зазначено, що Тайвань - острів у південній частині Східної Азії, з демократичним режимом. Країна з прогресивною соціально-орієнтованою ринковою економікою і високим рівнем доходів. Держава, що постійно розвивається і веде боротьбу за визнання своєї суверенності, свого уряду й в перспективі прагне повернути під свою юрисдикцію території материкового Китаю, а також статусу країни-члена або країни-учасниці багатьох міжнародних організацій, зокрема постійного членства в ООН.

Охарактеризовані позиції ключових учасників конфлікту, а саме Китаю, Китайської Республіки і США. Основна причина полягає в тому, що відбувається протиборство між КНР та США, щоб бути світовим гегемоном та наддержавою. Відносини між державами можуть мати руйнівні наслідки для регіональної та глобальної безпеки.

В контексті штучного інтелекту були вивчені перспективи держави та розроблено три варіанти сценаріїв розвитку подій у Китайській Республіці, а саме: позитивний, негативний, найімовірніший. Вірогідно, що Тайвань, найближчим часом, може нарощувати свій воєнний потенціал та розширити співпрацю з іншими країнами, проте у зв'язку з нинішньою нестабільною ситуацією розвиток подій може змінитися та призвести до суттєвої конфронтації сил на міжнародній арені.

Результати методу латентного процесу, на основі джерельних аналітичних документів та експертних висновків RAND Corporation (США), The International Institute for Strategic Studies (IISS) (Великобританія), Інститут міжнародних відносин Республіки Китай (國立政治大學國際關係研究中心), Інститут стратегічних досліджень (Україна) показали, що :

Ознаки I порядку завжди приховують за допомогою різних режимних заходів та обмеження доступу до інформації. Тому добувати інформацію про подальші дії та розгортання подій між державами складно і небезпечно.

Ознаки II порядку, є частково відкритими, а частково прихованими в межах можливостей контролю за діяльністю суб'єктів, що залучені до складових процесів II порядку.

Ознаки III порядку є не прихованою інформацією, доступною. Це пов'язано з їх великою кількістю, залученням до супутніх процесів великої кількості суб'єктів, контролювати яких майже не можливо.

Проаналізувавши стан держави у сучасний період виявлено серйозні проблеми формування міжнародної підтримки Тайваню через тиск КНР на провідні держави світу. Загострення відносин між двома державами та проведення військових навчань поблизу Китайської Республіки створюють як і внутрішні проблеми, так і демонструють нестабільну позицію в зовнішньополітичному середовищі.

Розвиток тайванських відносин з іншими країнами був комплексно проаналізований у сценарному методі і показав, що не дивлячись на їх погіршення внаслідок погроз КНР, співпраця між ними залишиться незмінною.

Були розроблені підходи до формування міжнародної підтримки для Китайської Республіки (Тайвань) та визначено, що підґрунтя для виконання цих завдань є, проте вимагає додаткової роботи з іншими суб'єктами, які можуть блокувати виконання конкретно поставленої мети.

Загалом, дослідження Китайської Республіки, як держави не тільки з політичного, а й з економічного плану показав, що вона має великі можливості та потенціал, який можливо розкрити лише завдяки усуненню «тайванської проблеми», з чим у Китайській Республіці є певні труднощі.

Тайвань має шанси продемонструвати, що в міжнародній системі, як і в інших соціальних системах, виживають ті суб'єкти, яким вдається оптимально пристосуватися до системних вимог, які змінюються з плином часу.

Одним з ключових аспектів співробітництва України та Тайваню сьогодні можуть стати протистояння з агресорами, інтеграція та реалізація спільних проєктів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Agubamah E. The role of US in China -Taiwan crisis. Wukari international studies journal. 2023. No. 1. P. 113–124.
2. Artificial Intelligence - Intelligent Politics. Challenges and opportunities for media and democracy, 2021. URL: <http://surl.li/btzmr> (дата звернення: 25.12.2023).
3. Cancian M. F., Cancian M., Heginbotham E. The First Battle of the Next War Wargaming a Chinese Invasion of Taiwan. The Center for Strategic and International Studies (CSIS), 2023. 165 p. URL: https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/230109_Cancian_FirstBattle_NextWar.pdf (дата звернення: 18.01.2024).
4. Carolan Ch. J. The «Republic of Taiwan»: a legal-historical justification for a Taiwanese declaration of independence. New York University Law Review. Vol. 75, 2000. № 2. P. 429-468.
5. Chubb A. Taiwan Strait Crises: Island Seizure Contingencies. Asia Society Policy Institute. Center for China Analysis, 2023. 12 p. URL: https://asiasociety.org/sites/default/files/2023-02/Taiwan%20Strait%20Crises%20Island%20Seizure%20Contingencies_0.pdf (дата звернення: 16.01.2024).
6. Curtis J. Taiwan: country profile and international relations. House of Commons Library. 2023. URL: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9254/CBP-9254.pdf> (дата звернення: 20.04.2024).
7. Economic impacts of artificial intelligence (AI): веб-сайт. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637967/EPRS_BRI\(2019\)637967_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637967/EPRS_BRI(2019)637967_EN.pdf) (дата звернення: 30.01.2024).
8. Fairbank J. K. The United States and China / J. K. Fairbank. – Cambridge: Mass, 1971. 277 с.

9. Fatima S., Desouza K. C., Dawson G. S. How different countries view artificial intelligence. Brookings. URL: <https://www.brookings.edu/articles/how-different-countries-view-artificial-intelligence/> (дата звернення: 27.01.2024).
10. Foreign Ministry Spokesperson's Remarks on the Election in Taiwan. Ministry of Foreign Affairs, the People's Republic of China. URL: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/2535_665405/202401/t20240113_11223317.html (дата звернення: 20.01.2024).
11. Grieger G. China's assertive foreign policy and Taiwan unification ambitions. Future Shocks 2023. 2023. P. 24–31. URL: https://www.researchgate.net/profile/Zsolt-Pataki/publication/373139775_Future_Shocks_2023_Anticipating_and_weathering_the_next_storms/links/64dbdcea66f0e0067d99b761/Future-Shocks-2023-Anticipating-and-weathering-the-next-storms.pdf#page=32 (дата звернення: 09.02.2024).
12. Haenle P., Sher N. How Pelosi's Taiwan Visit Has Set a New Status Quo for U.S.-China Tensions. Carnegie: endowment for international peace. 2022. URL: <https://carnegieendowment.org/posts/2022/08/how-pelosis-taiwan-visit-has-set-a-new-status-quo-for-us-china-tensions?lang=en> (дата звернення: 09.02.2024).
13. Kagotani K., Wu W. C. When do diplomatic protests boomerang? Foreign protests against US arms sales and domestic public support in Taiwan. International Studies Quarterly, 66 (3), 2022. 10 p
14. McCuaig-Johnston M. Enhancing Taiwan's role in international organizations. Canadian Global Affairs Institute. 2021. 7 p. URL: https://www.cgai.ca/enhancing_taiwans_role_in_international_organizations (дата звернення: 09.02.2024).
15. National Statistics Republic of China (Taiwan). URL: <https://www.stat.gov.tw/mp.asp?mp=4> (дата звернення: 02.03.2024).
16. Olds K. The Economic History of Taiwan. Economic history association. URL: <https://eh.net/encyclopedia/the-economic-history-of-taiwan/> (дата звернення: 11.02.2024).

17. Smith H-A. China 'more likely' to invade Taiwan - and attack could come in 2027, island's foreign minister Joseph Wu warns. Skynews : URL: <https://news.sky.com/story/china-more-likely-to-invade-taiwan-and-attack-could-come-in-2027-islands-foreign-minister-joseph-wu-warns-12789179> (дата звернення: 17.02.2024).
18. Stosic S. The nature of China and Taiwan conflicting relations. The policy of national security. Vol. 24, 2023. № 1. P. 107-130
19. Taiwan / Updated scenarios for crisis in 2023 and beyond. dragonfly news. 2023. URL: <https://dragonflyintelligence.com/news/taiwan-updated-scenarios-for-crisis-in-2023-and-beyond/> (дата звернення: 03.03.2024).
20. Taiwan. RAND Corporation. URL: <https://www.rand.org/search.html?query=Taiwan.&q=Taiwan&sortby=relevance&rows=24> (дата звернення: 19.04.2024).
21. Taiwan. The International Institute for Strategic Studies. URL: <https://www.iiss.org/search?query=Taiwan>. (дата звернення: 20.04.2024).
22. Taiwan: political and security issues. Congressional Research Service, 2024. 3 p. URL: <https://sgp.fas.org/crs/row/IF10275.pdf> (дата звернення: 23.04.2024).
23. Thomas M. The Future of AI: How Artificial Intelligence Will Change the World. Built in. URL: <https://builtin.com/artificial-intelligence/artificial-intelligence-future> (дата звернення: 30.03.2024).
24. Tsang I. Silicon shielding how Taiwanese semiconductor industry co-evolved with Taiwan. The Netherlands : Faculty of Behavioural, Management & Social Sciences University of Twente, 2022. 80 p. URL: https://essay.utwente.nl/94187/1/Tsang_MA_BMS.pdf (дата звернення: 11.02.2024).
25. Vest C., Kratz A., Goujon R. The Global Economic Disruptions from a Taiwan Conflict. Rhodium Group. URL: <https://rhg.com/research/taiwan-economic-disruptions/> (дата звернення: 11.02.2024).
26. Wei G. China-Taiwan Relations in a Global Context: Taiwan's Foreign Policy and Relations. 2015. С. 71.

27. What's behind China-Taiwan tensions? BBC News. 2022. URL: <https://www.bbc.com/news/world-asia-34729538> (дата звернення: 23.04.2024).
28. Wu S., Lee Y. Driven by AI boom, TSMC to invest \$2.9 billion in advanced chip plant in Taiwan. Reuters. URL: <https://www.reuters.com/technology/tsmc-invest-nearly-29-blb-build-advanced-chip-plant-taiwan-media-2023-07-25/> (дата звернення: 16.03.2024).
29. Yip H. Taiwan is more than a pawn to be sacrificed to China. Foreign Policy : веб-сайт. URL: <https://foreignpolicy.com/2020/10/28/taiwan-threat-invasion-china/> (дата звернення: 03.02.2024).
30. Акт про взаємовідносини з Тайванем. URL: <https://www.congress.gov/bill/96th-congress/house-bill/2479/text> (дата звернення: 16.01.2024).
31. Андрощук О.В., Кондратенко Ю.В., Головченко О.В., Ворона Т.О., Петрушен М.В. Інформаційні технології та їх вплив на розвиток суспільства // Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2014. № 1(50). С. 42-47.
32. Байден пообіцяв захистити Тайвань від Китаю. BBC News. 2021. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-59013989> (дата звернення: 09.02.2024).
33. Бартко У. Тайванська проблема у міжнародних відносинах / Уляна Бартко. // Вісник Львівського університету. – 2011. – №28. – С. 77–84.
34. Білак П. П. Проблеми представництва Тайваню в міжнародних організаціях. Наукові записки. 2006. Т. 57. С. 65–70.
35. Браун Д. Китай і Тайвань: просте пояснення суті конфлікту. BBC News. 2022. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-62396120> (дата звернення: 20.01.2024).
36. Бутирська Н. Чи ризикне Китай захопити Тайвань силою? ZN,UA. 14.10.2021. URL: <https://zn.ua/ukr/international/chi-rizikne-kitaj-zakhopiti-tajvan-siloju.html> (дата звернення: 20.01.2024).
37. Бучин М. А., Тиндук У. М. Проблема Тайваню та перспективи її врегулювання у контексті російсько-української війни. Регіональні студії. 2022. №29. С. 39-43.

38. Вебб Є. Велика дев'ятка. Як ІТ-гіганти та їх розумні машини можуть змінити людство / пров. з англ. І. Возняка. Харків: Vivat, 2020. 352 с.
39. Дужа І. А. Еволюція політики США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні: монографія. Біла Церква: ДНВЗ «БНАУ», 2018. 198 с.
40. Завада Я. І., Данчук Г. Д. Особливе становище Тайваню на міжнародній арені та його роль у протистоянні США та Китаю. Науковий журнал «Політикус». 2022. № 5. С. 116–120.
41. Загребельська А., Ахундов В. Мікрочіпи як привід для III світової війни. Наші гроші. URL: <https://nashigroshi.org/2022/08/14/mikrochipy-iak-pryvid-dlia-iii-svitovoi-viyny/> (дата звернення: 04.03.2024).
42. Запороженко М. Асатуров С. Тайвань – частина Китаю чи Китай «частинка» Тайваню? Збірник матеріалів III Міжнародної наукової конференції студентів та молодих вчених. 2021. С. 58-60.
43. Запорожченко М., Асатуров С. Тайвань - частина Китаю, чи Китай – «частинка» Тайваню?. Травневі студії 2021: історія, міжнародні відносини, філософія : Зб. матеріалів III Міжнар. наук. конф. студентів та молодих вчен., Вінниця, 2021. С. 58–60.
44. Захопити Тайвань і стати світовим лідером. Адмірал США попередив про амбіції Китаю. New Voice. URL: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/kitay-hoche-zahopiti-tayvan-i-svitove-liderstvo-prognozuye-admiral-ssha-ostanni-novini-50153485.html> (дата звернення: 17.03.2024).
45. Іванов О. В. Зовнішня політика і дипломатія Мао Цзедуна : історичний аспект (1945–1976 РР.) : дис. канд. іст. наук : 07.00.02 / Іванов Олег Володимирович – Миколіїв, 2017. – 206 с.
46. Іванова А. О., Ржевська Н. Ф. Інформаційні технології у контексті вирішення «тайванської проблеми». Політ. Сучасні проблеми науки : XXIV Міжнар. науково-практ. конф. здобувачів вищ. освіти і молодих уч., м. Київ, 2-5 квіт. 2024 р. Київ, 2024. С. 47-48. URL: <http://fmv.nau.edu.ua/polit/polit-2024/> (дата звернення: 01.05.2024).

47. Іванова А. О., Ржевська Н. Ф. Інформаційні технології у сучасних міжнародних відносинах у контексті вирішення «Тайванської проблеми». Дипломатія в міжнародних відносинах: сучасні виклики та перспективи : Матеріали Всеукр. науково-практ. конф. з міжнар. участю, м. Київ, 29 лют. 2024 р. Київ, 2024. С. 54–56. URL: http://fmv.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2024/04/Матеріали-конференції-Дипломатія-в-міжнародних-відносинах-сучасні-виклики-та-перспективи-2024_compressed.pdf (дата звернення: 17.04.2024).
48. Інститут міжнародних відносин Республіки Китай (國立政治大學國際關係研究中心). URL: <https://iir.nccu.edu.tw/eng/PageFront?fid=7081> (дата звернення: 21.04.2024).
49. Карпа Д. Любовний трикутник: як Трамп допомагає Тайваню в протистоянні з Китаєм. URL: <https://uain.press/articles/lyubovnyj-trykutnyk-yak-tramp-dopomagaye-tajvanyu-v-protystoyanni-z-kytayem-1315239>. (дата звернення: 02.04.2024).
50. Китай і Тайвань: витоки протистояння. BBC News. 2019. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-46740156> (дата звернення: 02.04.2024).
51. Китай і Тайвань: надзвичайно простий огляд наявного конфлікту. MIND. 2022. URL: <https://mind.ua/publications/20235303-kitaj-i-tajvan-nadzvichajno-prostij-oglyad-nayavnogo-konfliktu> (дата звернення: 17.04.2024).
52. Кіссінджер Г. Про Китай. URL: <http://kyiv-heritage-guide.com/sites/default/files/КИССИНДЖЕР%20-%20О%20Китає%202014%20635с.pdf> (дата звернення: 27.03.2024).
53. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій. Харків : Віват, 2020. 256 с.
54. Корсунський С. Як будувати відносини з країнами Азії. Харків : Віват, 2021. 288 с.
55. Корсунський С. Як нації відновлюються: досвід Східної Азії. Харків : Віват, 2023. 192 с.

56. Країни, які визнають Тайвань. History hub. URL: <https://uk.history-hub.com/krayini-yaki-viznayut-taivan> (дата звернення: 20.03.2024).
57. Кротовська О. США та Китай є лідерами в галузі розвитку штучного інтелекту – дослідження. Mind. URL: <https://mind.ua/news/20193213-ssha-ta-kitaj-e-liderami-v-galuzi-rozvitku-shtuchnogo-intelektu-doslidzhennya/mind.ua> (дата звернення: 22.03.2024).
58. Кулеба Д. Війна за реальність. 3-тє вид. Київ : Книголав, 2022. 384 с.
59. Литовський В. Тайванська криза. Чи розпочне Китай війну?. *Korrespondent.net*. URL: <https://ua.korrespondent.net/world/4654932-taivanska-kryza-chy-rozpochne-kytai-viinu> (дата звернення: 02.03.2024).
60. Мацькович О. Тайванська проблема: чи можливе возз'єднання Китаю з Китаєм? Аналітичний центр ADASTRA. 2020. URL: <https://adastra.org.ua/blog/tajvanska-problema-chi-mozhlive-vozyednannya-kitayu-z-kitayem> (дата звернення: 07.02.2024).
61. Мікросхеми – ключ до переваги США у війні високих технологій над Китаєм. The Epoch Times. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/novyny-svitu/mikroshemy-klyuch-do-perevagy-ssha-u-viyni-vysokyh-tehnologiy-nad-kytayem-137962> (дата звернення: 15.03.2024).
62. Мікročіпи як привід для ІІІ світової війни. Наші гроші. URL: <https://nashigroshi.org/2022/08/14/mikrochipy-iak-pryvid-dlia-iii-svitovoi-viyny/> (дата звернення: 14.03.2024).
63. Павлиш О. Батько чипів: як засновник TSMC вивів Тайвань на технологічну мапу світу. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/27/696364/> (дата звернення: 07.03.2024).
64. Панасенко Г. С. Досвід модернізації країн Східної Азії та перспективи взаємодії для України. Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. 2024. Т. 1, № 26. С. 62–78.
65. Панфілович О. Китай випустив бюлетень, в якому заявив про неминучість возз'єднання з Тайванем — навіть через силовий сценарій. BBC News. 2022.

- URL: <https://babel.ua/news/82741-kitay-vipustiv-byulet-en-v-yakomu-zayaviv-pro-neminuchist-vozz-yednannya-z-tayvanem-navit-cherez-siloviy-scenariy> (дата звернення: 10.02.2024).
66. Парасюк Є. О., Джалілова В. Р. Аналіз базової нормативної, правової, організаційної політики США, Китаю та Японії у сфері штучного інтелекту, штучно інтелектуальних роботів та роботів. *Науковий огляд*. 2019. № 9 (62). С. 1–15.
67. Піжук, О. І. Штучний інтелект як один із ключових драйверів цифрової трансформації економіки. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019 № 3(89) С. 41–46.
68. Прищепа Я. Тайвань заявив про наближення кораблів та літаків КНР. Суспільне: новини. 2022. URL: <https://suspilne.media/312422-tajvan-zaaviv-pro-nablizenna-korabliv-ta-litakiv-kr/> (дата звернення: 16.03.2024).
69. Пустіва В. Війна за Тайвань може коштувати близько 10% світового ВВП - Bloomberg. *Корреспондент.net*. URL: <https://ua.korrespondent.net/world/4654102-viina-za-taivan-mozhe-koshtuvaty-blyzko-10-svitovoho-vvp-Bloomberg> (дата звернення: 04.05.2024).
70. Рамазанов С., Шевченко А., Купцова Є. Штучний інтелект і проблеми інтелектуалізації: стратегія розвитку, структура, методологія, принципи і проблеми. *Штучний інтелект*. 2021. № 1. С. 14–25.
71. Сидоренко В. Вибори на Тайвані: неприємний Китаю президент і перспективний парламент. *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3813951-vibori-na-tajvani-nepriemnij-kitau-prezident-i-perspektivnij-parlament.html> (дата звернення: 16.01.2024).
72. Сі Цзиньпін не виключив застосування сили для повернення Тайваню. *BBC News*. 2019. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-46738695> (дата звернення: 20.01.2024).
73. Солодкий С., Бутирська Н. Двоє проти всіх. Центр "Нова Європа". URL: http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/Russia-and-China_ukr_web.pdf (дата звернення: 12.03.2024).

74. Тайванська проблема. Електронна бібліотека міжнародних відносин. URL : <http://kimo.univ.kiev.ua/Asia/04.htm>. (дата звернення: 04.02.2024).
75. Тайванський трикутник. Як зупинити Китай. НВ. 2021. URL : <https://nv.ua/ukr/opinion/kitay-yak-ne-dopustiti-vtorgnennya-kitayu-do-tayvanyu-ssha-ostanni-novini-50192360.html>. (дата звернення: 09.03.2024).
76. Тайвань використовує штучний інтелект для боротьби з мобільним шахрайством. PaySpace Magazine. URL: <https://psm7.com/uk/technology/tajvan-ispolzuet-iskusstvennyj-intellekt-dlya-borby-s-mobilnym-moshennichestvom.html> (дата звернення: 27.04.2024).
77. Тайвань. Від виборів до глобальної війни. LB.ua. URL: https://lb.ua/world/2024/01/16/593907_tayvan_vid_viboriv_globalnoi.html (дата звернення: 27.04.2024).
78. Тайвань. Інститут стратегічних досліджень URL: <https://niss.gov.ua/search/node?keys=Тайвань> (дата звернення: 20.03.2024).
79. Тан О. Як забезпечити майбутнє штучного інтелекту? Тайванська модель у поміч. Еспресо. URL: <https://espresso.tv/yak-ubezpechiti-maybutne-shtuchnogo-intelektu-tayvanska-model-u-pomich> (дата звернення: 14.04.2024).
80. Таран М. А. Проблема політичного об'єднання КНР з Тайванем та зовнішня політика США. Східний Світ: The World Of The Orient. 2004. № 1. С. 121–131.
81. Тарнавський Д. Продажі найбільшого в світі виробника чипів TSMC зросли на 9,4% з початку року завдяки штучному інтелекту. Kreschatic.kiev.ua. URL: <https://kreschatic.kiev.ua/tehno/2024/03/08/prodazhi-najbilshogo-v-sviti-vyrobnyka-chypiv-tsmc-zrosly-na-94-z-pochatku-roku-zavdyaky-shtuchnomu-intelektu.html> (дата звернення: 23.03.2024).
82. Ценцура К. Острів майбутнього. Як Тайвань став головним постачальником технологій для світу та посварив США з КНР. Куншт. URL: <https://kunsht.com.ua/articles/ostriv-majbutnogo-yak-tajvan-stav-golovnim-postachalnikom-texnologij-dlya-svitu-ta-posvariv-ssha-z-knr> (дата звернення: 01.04.2024).

83. Шевчук О. «Тайванська проблема» в контексті дестабілізації системи міжнародних відносин російсько-українською війною. *Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI*, (04). 2022. с. 47-53.
84. Шевчук О. В. Зміст, характер та шляхи врегулювання політичного статусу Тайваню у висвітленні американської політології 70—80-х років XX ст. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12789/Shevchuk_Zmist_kh_arakter_ta_shliakhi.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 11.03.2024).
85. Шеремет А. Китай після чотириденних маневрів навколо Тайваню розпочав нові військові навчання – і обіцяє зробити їх «регулярними». Бабель. URL: <https://babel.ua/news/82616-kitay-pislya-chotiridennih-manevriv-navkolo-tayvanyu-rozpochav-noviy-viyskovi-navchannya-i-obicyaye-zrobiti-jih-regulyarnimi> (дата звернення: 25.04.2024).
86. 陳欣之. 解析霸權應對崛起強權策略 – 美中兩強在關鍵新興科技之權力競爭的理論啟示 (Аналіз гегемонійних стратегій боротьби зі зростаючими державами - Теоретичні наслідки конкуренції за владу між Сполученими Штатами та Китаєм у ключових нових технологіях). URL: http://wenti.nccu.edu.tw/issue_detail.aspx?url_type=2&docData_id=5370&fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAR3R3JZyXwNx7n_5KKRqz3xN0bX9RNkL7xhRFe37WJVH7k0YM8IH6S2u9Vg_aem_AXbht5muw6j2jQNdAiqN_yrKSsR45UxMRwuvPraPrSCDwaFam8RkYoyJrcnGCe4dPi2z53hQeXO7ZMXfJ1PFd_ws (дата звернення: 14.04.2024).